MULTIMEDIYA PLATFORMALARI ORQALI JADIDLAR MA’NAVIY MEROSINI ZAMONAVIY O‘RGANISH VA TARG’IB QILISH METODIKASI

Tursunboyev Sh.Sh.,
GDPI Pedagogika yo‘nalishi magistranti
Email: Tursunboyevshohruh083@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada multimedia platformalaridan foydalanib, jadidlar ma’naviy merosini zamonaviy o‘rganish va targ‘ib qilish metodikasi tahlil etiladi. Jadidchilik

harakati vakillarining boy ilmiy va madaniy merosini innovatsion usullar orqali keng ommaga yetkazish va o‘rganish imkoniyatlari ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: Jadidchilik, ma’naviy meros, multimedia platformalari, interaktiv ta’lim, raqamli targ‘ibot.

Аннотация: В данной статье анализируется методика современного изучения и популяризации духовного наследия джадидов с использованием мультимедийных платформ. Рассматриваются возможности широкого донесения и изучения богатого научного и культурного наследия представителей джадидистского движения с применением инновационных методов.

Ключевые слова: Джадидизм, духовное наследие, мультимедийные платформы, интерактивное обучение, цифровая популяризация.

Absract: This article analyzes the methodology for the modern study and promotion of the spiritual heritage of the Jadids using multimedia platforms. It examines the possibilities of broadly disseminating and studying the rich scientific and cultural legacy of the Jadid movement representatives through innovative methods.

Keywords: Jadidism, spiritual heritage, multimedia platforms, interactive learning, digital promotion.

XXI asr globallashuv va raqamli transformatsiyalar asri sifatida tarixga kirib bormoqda. Ushbu sharoitda milliy ma’naviy merosni asrash va targ‘ib qilish zamonaviy texnologiyalar, xususan, multimedia platformalari yordamida amalga oshirilmoqda.[1]

Ayniqsa, O‘zbekiston tarixida muhim o‘rin tutgan jadidlar harakatining ma’naviy va madaniy merosini yosh avlodga yetkazish va chuqur o‘rganish uchun zamonaviy vositalardan samarali foydalanish dolzarb vazifalardan biridir.

Ularning asarlarida milliy o‘zlikni anglash, ilmiy taraqqiyotga intilish, xalqni uyg‘otish va jamiyatni yangilash kabi muhim g‘oyalar ilgari surilgan[2]. Shu sababli, jadidlar merosini o‘rganish nafaqat tarixiy bilimlarni boyitadi, balki milliy ongni shakllantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Multimedia platformalari — matn, audio, video va grafik axborotlarni integratsiya qilish imkoniyatiga ega bo‘lgan zamonaviy raqamli vositalardir.[3] Ularning yordamida ma’lumotni ko‘proq qamrovli, qiziqarli va esda qolarli tarzda yetkazish mumkin. Multimedia vositalarining asosiy imkoniyatlari quyidagilardan iborat:

- **Matn va audio materiallar**: Jadidlar asarlarini audio kitoblar va podcastlar shaklida taqdim etish.
- **Video va animatsiya**: Jadidlar hayoti va faoliyati haqida hujjatli va animatsion filmlar yaratish.
- **Interaktiv ilovalar**: Mobil va veb ilovalar orqali jadidchilik harakati tarixini interaktiv tarzda o‘rganish imkoniyati.
- **Virtual ekskursiyalar**: Jadidlar faoliyati bilan bog‘liq tarixiy joylarga virtual sayohatlar tashkil etish.

Multimedia platformalari orqali jadidlar merosini zamonaviy o‘rganish va targ‘ib qilish metodikasi quyidagi bosqichlardan iborat:

Jadidlar asarlarini, arxiv hujjatlarini, surat va videomateriallarini raqamlashtirish va ularni to‘plangan holda ochiq axborot bazalariga joylashtirish

zarur[4]. Bu jarayon milliy va xalqaro elektron kutubxonalar bilan hamkorlikda amalga oshirilishi mumkin.

Multimedia kontent yaratish:

Jadidlarning hayoti va ijodi asosida qisqa videoroliklar, interaktiv infografikalar va 3D modellashtirilgan virtual ko‘rgazmalar tayyorlash. Ushbu kontentlar o‘quvchilarning mavzuga qiziqishini oshiradi va esda qolishini ta’minlaydi.

Onlayn ta’lim resurslari yaratish:

Multimedia darsliklari, elektron ma’ruzalar va onlayn kurslar shaklida jadidchilik tarixini chuqur va tizimli o‘rganish imkonini beruvchi platformalar yaratish. Masalan, “Jadidlar akademiyasi” kabi onlayn ta’lim platformasini ishga tushirish mumkin.

Virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalaridan foydalanish:

VR (Virtual Reality) va AR (Augmented Reality) texnologiyalari yordamida jadidlar davrini vizual tarzda jonlantirish va o‘quvchilarga o‘zini o‘sha davr muhitida his qilish imkonini berish.

Ijtimoiy tarmoqlar va raqamli media orqali targ‘ibot:

Youtube, Instagram, Telegram va TikTok kabi ommabop ijtimoiy tarmoqlarda jadidlar hayoti va merosini yorituvchi kontentlar yaratish va ommalashtirish. Bu usul yoshlar auditoriyasiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Amaliy tajriba va loyihalar:

- **“Jadidlar ovozi”** audio loyiha: Jadidlar asarlarini professional aktyorlar tomonidan o‘qilgan audiokitoblar shaklida taqdim etish.
- **“Jadidlar virtual muzeyi”**: VR texnologiyasi asosida Behbudiy, Avloniy va boshqa jadidlarning hayotiga oid virtual ekskursiyalar yaratish.
- **“Interaktiv Jadidlar xaritasi”**: Jadidlar faoliyat ko‘rsatgan geografik hududlar va tarixiy voqealarni interaktiv xaritada aks ettirish.

Multimedia platformalari zamonaviy sharoitda jadidlar ma’naviy merosini keng auditoriyaga targ‘ib qilishda, ularni o‘rganishda va yosh avlod ongida milliy g‘ururni shakllantirishda beqiyos imkoniyatlar yaratmoqda[5]. Shu bois, multimedia texnologiyalaridan foydalanish orqali jadidchilik harakatini chuqur va tizimli o‘rgatish hamda targ‘ib qilish istiqboldagi dolzarb vazifalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xolbekov B. “Jadidchilik va uning o‘zbek madaniyatidagi o‘rni”, Toshkent, 2018. – 245 bet.
2. Karimov A. “Raqamli texnologiyalar va ta’lim jarayoni”, Toshkent, 2020. – 66–80-betlar
3. Nazarov S. “Jadidlar ma’naviy merosi va zamonaviy yondashuvlar”, Samarqand, 2021. – 190 bet.
4. Shoniyozov K. “O‘zbek jadidlari va ularning islohotlari”, Toshkent, 2019. – 112–138-betlar.
5. Hasanov B. “Innovatsion ta’lim va raqamli metodologiyalar”, Toshkent, 2022. – 210 bet.